

Ansvarlig økonomisk politik

Sund og ansvarlig økonomisk politik er et centralt rammevilkår for erhvervslivet. En stabil økonomisk udvikling understøtter, at erhvervsliv og husholdninger kan foretage sunde og langsigtede økonomiske dispositioner. Høj troværdighed omkring den økonomiske politik bidrager samtidig til at fastholde et lavt renteniveau, der fremadrettet kan understøtte væksten.

Den økonomiske politik er planlagt med henblik på at understøtte vækst og beskæftigelse inden for rammerne af sunde offentlige finanser. Finanspolitikken sigter mod at overholde retningslinjerne i Stabilitets- og Vækstpagten og opfylde budgetloven samt EU-henstillingen.

Rammerne for finanspolitikken

Frem mod 2020 er de finanspolitiske målsætninger, at der mindst skal være strukturel balance på de offentlige finanser i 2020, at holdbarhedsindikatoren altid skal være positiv, og at den offentlige gæld skal holde en sikkerhedsafstand til grænsen i Stabilitets- og Vækstpagten.

Finanspolitisk holdbarhed indebærer, at den politik, der planlægges frem mod 2020, fører til, at der i de efterfølgende år kan tilbydes det samme niveau for offentlig service og indkomstoverførsler relativt til indkomsten, uden at skattetrykket stiger, eller den offentlige gæld vokser vedvarende.¹⁶ Finanspolitisk holdbarhed måles ved holdbarhedsindikatoren, som er 0 eller positiv, når finanspolitikken er holdbar. I Danmarks Konvergensprogram 2013 vurderes udviklingen i de offentlige finanser at være holdbar svarende til en holdbarhedsindikator på 0,0 pct. af BNP.

I forbindelse med Vækstplan DK blev målsætningen for den økonomiske politik suppleret med et nyt vækst mål. Den nye målsætning indebærer et krav til reformer, som løfter BNP med samlet 40 mia. kr. frem mod 2020. Det svarer til, at BNP-væksten strukturelt skal forøges (i gennemsnit) med 1/3 pct.-point årligt i perioden 2014-2020. Det betyder, at den årlige vækst skal være mindst 2 pct. i gennemsnit om året.

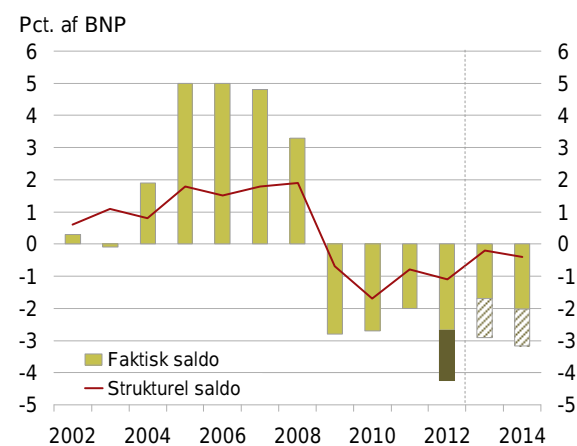
Indfrielsen af de finanspolitiske målsætninger understøttes af budgetloven, hvor der indføres et nyt udgiftspolitisk styringssystem. Det sker ved fastsættelse af udgiftslofter for stat, regioner og kommuner i perioden 2014-2017. Samtidig må det årlige strukturelle offentlige underskud, ifølge budgetloven, ikke overstige

ge ½ pct. af BNP. Det nye udgiftsstyringssystem understøtter, at de offentlige udgifter udvikler sig i overensstemmelse med målsætningerne og prioriteringerne i 2020-planen.

Offentlig saldo og gæld

Den faktiske offentlige saldo viste et underskud på 4,2 pct. af BNP i 2012, hvilket skal ses i sammenhæng med engangsudbetalingen af efterlønsbidraget. Isoleret set blev underskuddet forøget med ca. 1½ pct. af BNP som følge af engangsudbetalingen, se figur 16.1. Den strukturelle saldo, som er et konjunkturansat mål for saldoen på de offentlige finanser, hvor midlertidige forhold er rensset ud, er blevet forbedret siden 2010 og var -1,1 pct. af BNP i 2012.

Figur 16.1 Faktisk og strukturel offentlig saldo, 2002-2014

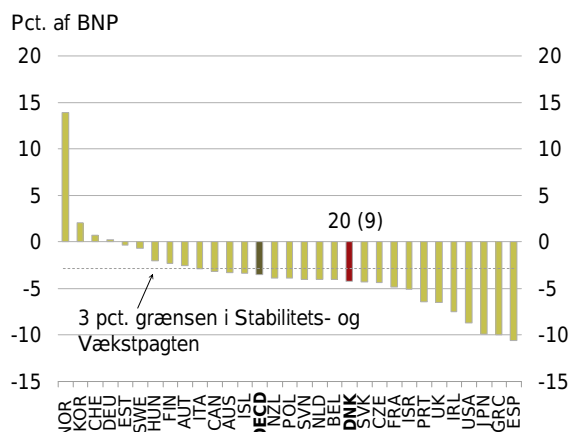

Anm.: Den mørkegrønne søjle i 2012 markerer tilbagebetalingen af efterlønsbidraget. I 2013 og 2014 markerer de stiplede søjler midlertidige indtægter fra omlægningen af kapitalpensioner samt omtagning af gennemsnitsrenteprodukter.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

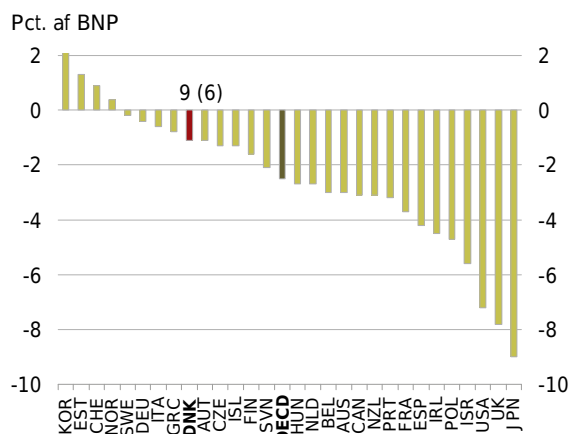
Set på tværs af OECD-landene i 2012 er det danske underskud på den faktiske offentlige saldo i procent af BNP rykket fra en 9. plads til en 20. plads. Danmarks skift i placering kan især tilskrives tilbagebetalingen af efterlønsbidrag, men der har også været modsatrettede ekstraordinære indtægter i 2012, se figur 16.2.

¹⁶ Beregningerne baseres på, at pensionsaldrene stiger i takt med levetiden som besluttet senest i tilbagetrækningsreformen i 2011.

Figur 16.2 Offentlig saldo, 2012

Anm.: CHL, MEX og TUR er udeladt pga. manglende data. Kun lande, der deltager i EU's Stabilitets- og Vækstpagt, er underlagt kravet om, at det faktiske underskud ikke må overstige 3 pct. af BNP.
Kilde: OECD og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Ses der i stedet på underskuddet på den strukturelle saldo, har Danmark fastholdt en placering væsentligt bedre end OECD-gennemsnittet, se figur 16.3.

Figur 16.3 Strukturel saldo, 2012

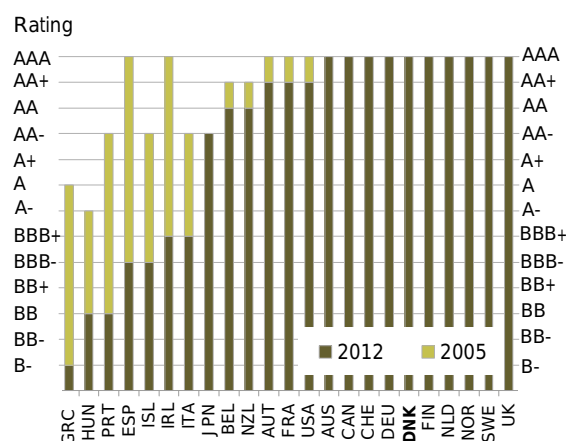
Anm.: CHL, MEX, SVK og TUR er udeladt pga. manglende data.
Kilde: OECD og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Finanspolitikken vurderes fremadrettet at overholde de finanspolitiske sigtepunkter og målsætninger, som følger af budgetloven og EU-henstillingen. Således skønnes underskuddet på den offentlige saldo at være inden for 3-pct.-grænsen i Stabilitets- og Vækstpagten.

Den strukturelle saldo vurderes med et underskud på 0,2 pct. af BNP i 2013 at opfylde EU-henstillingens krav om en strukturel forbedring af de offentlige finanser på 1½ pct. af BNP fra 2010-2013. I 2014 ventes et underskud på 0,4 pct. af BNP, som dermed overholder kravet i budgetloven.

Den planlagte finanspolitik og de skærpede styringsmekanismer i budgetloven bidrager til fortsat troværdighed omkring den økonomiske politik. Danmark har i forbindelse med det økonomiske tilbageslag i 2008-2009 og den europæiske gældskrise fastholdt den højeste kreditværdighed hos de internationale ratingbureauer.

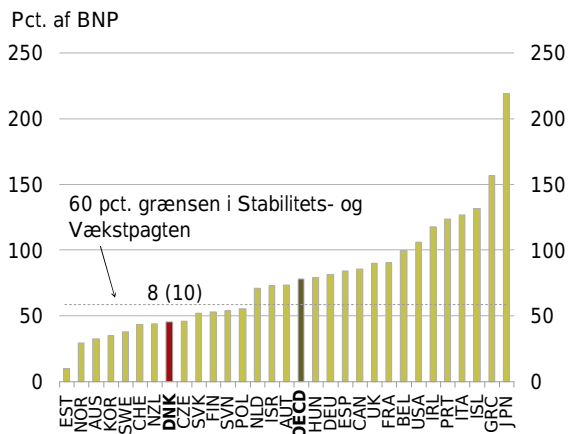
En række OECD-lande har oplevet en nedgradering i kreditværdighed siden 2005 – heriblandt USA, se figur 16.4.

Figur 16.4 Kreditværdighed i udvalgte OECD-lande

Kilde: Standard & Poor's.

Danmarks høje kreditværdighed skal ses i lyset af sunde offentlige finanser. Danmark er tidligere end en række andre OECD-lande begyndt at håndtere nogle af de udfordringer, som vil præge de offentlige finanser fremadrettet. Derudover har Danmark en forholdsvis lav offentlig gæld (opgjort ved ØMU-gælden) set i forhold til det øvrige udland. Den danske gæld var knap 46 pct. af BNP i 2012, hvilket placerer Danmark blandt de 10 OECD-lande med den laveste gæld, se figur 16.5.

Figur 16.5 Offentlig gæld (ØMU-gæld), 2012

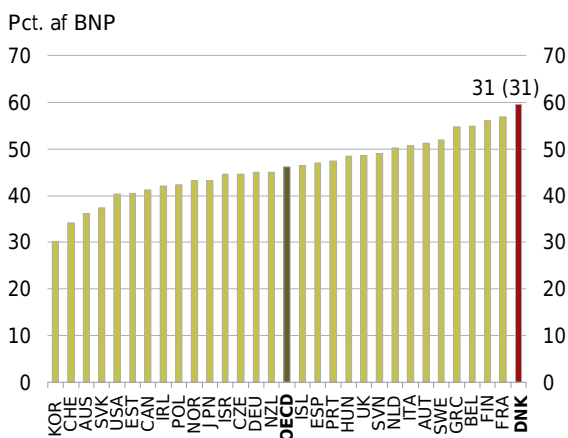
Anm.: CHL, MEX og TUR er udeladt pga. manglende data. For AUS, CAN, CHE, ISL, ISR, JPN, KOR, NZL og USA er Gross Government Debt anvendt i stedet for ØMU-gælden. Kun lande, der deltager i EU's Stabilitets- og Vækstpagt, er underlagt kravet om, at gælden ikke må udgøre mere end 60 pct. af BNP.
Kilde: OECD og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Betragtes den offentlige nettogæld frem for ØMU-gælden, forbedres den danske placering yderligere, se Factbook.

Trods et relativt godt udgangspunkt sammenlignet med andre lande betyder de finanspolitiske målsætninger om strukturel balance og holdbarhed samt de aktuelt svage konjunkturer, at der er begrænsede muligheder for at øge udgifterne i den offentlige sektor i de kommende år.

De stramme rammer for de offentlige finanser fremadrettet skal også ses i sammenhæng med, at Danmark er det land i OECD, hvor de offentlige udgifter udgør den største andel af BNP, se figur 16.6.

Figur 16.6 Offentlige udgifter, 2012

Anm.: CHL, MEX og TUR er udeladt pga. manglende data.
Kilde: OECD.

Vedtagelsen af budgetloven understøtter gennem politisk forpligtende udgiftslofter, at de offentlige udgifter overholder de fastlagte rammer. Udgiftslofterne, der dækker en 4-årig periode, sikrer et længere perspektiv i de udgiftspolitiske rammer. Dette er centralt for at opnå den mellemfristede målsætning om balance i de offentlige finanser i 2020. I Aftaler om Vækstplan DK forudsættes en moderat vækst i de offentlige forbrugsudgifter i perioden 2014-2017. Den afdæmpede forbrugsvækst vil blive afspejlet i udgiftslofter for 2014-2017, som første gang blev vedtaget i juni.

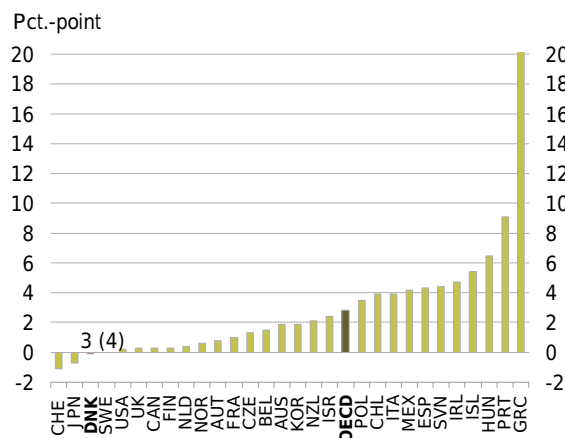
Renter og inflation

Danmark er en lille, meget rentefølsom økonomi med fri kapitalmobilitet og egen valuta. Danmark er som udgangspunkt afhængig af udviklingen på de internationale finansielle markeder og er følsom over for pres fra kapitalmarkederne. Derfor er det afgørende at føre en ansvarlig økonomisk politik, som ud over at sikre sunde offentlige finanser også skaber tillid til fastkurspolitikken.

Den danske lange rente (10-årig statsobligationsrente) har siden 2000 ligget under OECD-gennemsnittet, se Factbook.

Det lave renteniveau skal blandt andet ses i sammenhæng med, at Danmark har ført en holdbar økonomisk politik. Niveaulet for den danske lange rente er også tæt forbundet med renteniveaulet i euroområdet gennem fastkurspolitikken. Den danske lange rente ligger normalt over den tyske, men gennem perioder af 2012 har det modsatte været tilfældet. I en gennemsnitlig betragtning over hele 2012 har rentespændet til Tyskland været negativt (-0,1 pct.-point), se figur 16.7.

Figur 16.7 Rentespænd til Tyskland, 2012

Anm.: EST, TUR og SVK er udeladt pga. manglende data. Hvert lands 10-årige rente er opgjort som et simpelt gennemsnit over hele året.
Kilde: Reuters Ecowin.

